

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

за чл. рік . . . 30 пер.
в п.в. року . . . 10 пер.
за черт. року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
або 96 франків
в п.в. року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Варвент ми очі і думку ми вярвент: а не вольвемш мплості і віра не вольвемш, бо руске ми сирце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідше на попереднє вастереженє.

Рекламациі неопечатаніє вільні від порта. — Огошенєня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надїсланіє» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Рік 1907 в нашій народній житю.

(Дальше).

Зїзд радикалів в Станіславові занимав ся також хлїборобним питанням і при сій нагоді намагали ся радикали виявити свою соціалістичну краску, про що „Земля і Воля“ робить такі завидливі і злобні замітки:

„Про «аграрну справу» реферував п. Яремко. Референтови ходило не так о якусь аграрну програму, як краще о те, аби доказати, що радикали в соціалістами.

„А соціалїзм у радикалів має полягати на тім, що вони хотять рационалізації сільської господарки та спілкової організації, котра єдино має вести до здійсненя соціалїзму, комунїзму і колективїзму. Не соціална революція поведе до соціалїзму, як хотять соціал-демократи, котрі по думці референта звульгаризували, то є осьмішили марксїзм, себто науковий соціалїзм, а організації спілкова для рационалізації сільського господарства. Нам здасть ся, що піп Бачинський з Ріпчиць сьміло може тепер пристати до радикальної партії, бо на „соціалїзм“ п. Яремка запише ся душею і тілом. Від себе ми дуже бажалиб, щоб п. Яремко оголосив свій реферат друком.

„Се булиб найважнійші моменти зїзду, на які вважали ми потрібним звернути увагу. Як згадували ми вже, не обійшло ся на зїзді без „пакаленя“ соціал-демократів. І характерна річ, що пакалили самі інтелїгенти радикали, (проти соціал-демократів не відозвав ся ані оден мужицкий голос), так що делегати були справді в клопотливім положеню: уважати їм укр. соціал-демократичну чи націонал-демократичну партію за найближшу. На се звернув увагу одинокий п. Назарук. Але відповіді на поставлене питання якось ніхто не важив ся дати“.

Про радикальний зїзд висловив свій погляд в київській «Раді» добре відомий Михайло Лозинський, що також причинить ся до проясненя взаємин між націонал-демократичним, радикальним і соціалістичним сторонництвом. Ось що пише він:

„Крім огляду партійної діяльності були на зїзді реферати: про становище партії до українських партій націонал-демократичної і соціално демократичної і про аграрне питанє.

„Радикальна партія на зїзді окремою резолюцією старала ся ясно відмежувати себе від партій націонал-демократичної і соціално-демократичної і зазначити своє самостійне партійне становище, (але й хотїла почванити ся, що й она в соціалістична. — Ред. Русл.)

„Се через те, що різні причини затемнюють ту партійну самостійність. Так, в парламенті радикальні послї складають спільний клуб з національно-демократичними, що говорить про близькість радикальної партії до національно-демократичної. А знов програма радикальної партії признає науковий соціалїзм, що ніби вказує на її близькість до соціалної демократії. Але радикальна партія все таки одмежовуєть ся в резолюції зїзду від обох названих партій: від національно-демократичної як од партії не-соціалістичної, буржуазної, а від соціалної демократії, як од партії городского пролетаріята, якого інтереси, на думку радикальної партії, відмінні, а то й протилежні від інтересів сільського малоземельного і безземельного пролетаріята, який вона, радикальна партія, заступає. Пояснити ширше програмові неясности й ваганя сеї партії тут не будемо. Зазначимо ще тільки, що вони зовсім відповідають тому неясному класовому становищу, в якому знаходить ся селянство, котре радикальна партія хоче заступати“.

Що п. Лозинському не дуже заїмпонували провідники радикальні, видно з кінцевих єго слів:

„Побажати-б тільки радикальній партії яснійшого теоретичного становища та лїпшого проводу“.

Сего хоч би як короткого огляду нашого народного житя в 1907 р. не можна закінчити, не згадавши ще про т. зв. „руско-народную партію“, як она себе звикла називати. В дійсности одначе, як ми вже нераз виказували, не є се партія, а боляк на живім народнім організмі, що завдяки всяким обставинам від сїмдесяти лїт ятрить ся і гноїть ся. Причини єствования сего боляка, себто народних відступників, що цурають ся своєї рідної мови, якою „мати співала, як малого сповивала, з малим розмовляла“, що цурають ся своєї народности, а раді би розплисти ся в широкім московскім морі, — причини сеї нездорової прояви є в части внутрішній, в части зверхній. Малосьвідомість національна широких верств народних руских а навіть т. зв. інтелїгенції, слабохарактерність і жадоба дешевої наживи, недостача трудолюбивости і ревности в праці над своєю рідною мовою і письменностю, а охота пристати до готової літератури і мови, з котрою таки з лїнївства і байдужности мало хто ознакомив ся і виучив, — отсе ті внутрішні причини появи і єствования сего боляка. А як всякій нездоровій прояві пособляють і зверхні причини, так і тут слабе зрозумїне рускої справи в австрійскім правительстві а також посеред польскої на-

родности, що жие поруч Русинів, приміюване засади divide et impera пособлюванем т. зв. starorusinów, з нашого боку довголітні консолідаційні змаганя, а на останку впливи і пособлюваня всяких благотворительних обществ і російских правительственных кругів — отсе ті зверхні причини, які не давали щезнути сему болякови, а причиняли ся від часу до часу до більшого або меншого розятрення і гноєня сего боляка.

Рік 1907 зазначив ся новою проявою в сій недужї нашого народного організму, іменно на парламентарнім явищі вибором пяти москвофілських послів до держ. ради, котрі утворили «руско-народний (russischer) клуб» і проголосили там московщину народною мовою Русинів і домаганє „призначеня гражданственности русскому языку и русскому имени“.

Для оправданя сих домагань ловить ся несвідомих селян і міщан на підписи на петициях, висуває ся всяких Захарчуків ітп. на вічах з виробленими промовама і заявами за „общерусскимъ литературнымъ языкомъ“, а „преподавателей русскаго языка“ заводить ся по всяких бурсах та інститутах, щоби чим скорше переводити московщєне рускої інтелїгенції. Отсе в очах „Галїчанїна“ „эпохальное событие“ — а

„эпохальность єго обозначается довольно рѣзкимъ поворотомъ русскаго народа въ направлєніи истиннаго націонализма“.

Орган московскої агенції львівскої намагає ся представити сю прояву зовсім природною, нібито випливаючою „по обїимъ сторонамъ кордона совѣмъ самостоятельно, безъ взаимныхъ, обоюдныхъ вліяній(?)“ і каже:

„Одно и то самое явленіє мы видимъ одновременно въ державной и подъяремной Руси, именно пробужденіє въ обществѣ истинно-русского духа, воскресеніє русской мысли отъ долговѣковаго сна и рѣшительное стремленіє очистити національные идеалы отъ постороннихъ обезображеній, ворвавшихся въ теченіє прежнихъ лѣтъ“.

Отут треба підчеркнути, що ті, котрих у нас деякі круги вважають хибно «консерватистами», називають Росію — державною Русію, а австрійську Русь — „подяремною“ (очивидно мають все подїю, що батюшка визволить їх з сего «ярма!»).

Про відродини Галїцкої Русі в 1848 р. каже „Галїчанїн“, що се була похибка:

„Особенно рѣшительнымъ образомъ послѣдовала въ 1907 году еволюція мысли въ нашей Карпатской Руси. Ошибка, сдѣланная предъ нами-патріотами въ 1848 году, тяготѣла долго надъ всею нашею народною жизнью. Австрійское правительство оказалось тогда ловкимъ гипнотизеромъ, наша же исчерпанная долговѣковыми страданіями и обезсиленая родина — податливимъ медіумомъ“.

(Але від того «гіпнотизера» домагають ся наші домородні москалі признання «гражданственности русскому языку» для «подаремной» Руси!!)

Поставленемъ такимъ сего питання „московскими“ послами в держ. раді і часописями московскої агенції львівскої траять они всяке право приналежитости до руского народу (отже і такі вислови як *starorusini* є зовсімъ хибні), бож самі они в и р а з н о заявили, що они не Русини (навіть не старо-Русини-Altruthenen а рускіє, себ то москалі. Ось як пише «Галічанін»:

„Передъ официальными кружками представляли всегда нашу русско-народную партію безпрограмными и безидейными альтрутенами, отличающимися отъ украинцевъ только какимъ-то невыразительнымъ консерватизмомъ и этимологією; политики-же нашей партіи вѣчно хитрили передъ правительствомъ и не могли рѣшиться поставить дѣло ясно, опровергнути ложное о насъ понятіе и заявити, что мы не тѣ, за якихъ насъ привыкли считать, но что мы рускіи, что нашъ народъ русскій, съ поконвѣка русскій и что онъ хочетъ и въ будущемъ остаться народомъ русскимъ, а не украинскимъ. То первый заявилъ въ парламентѣ посоль дръ Марковъ и тѣмъ своимъ заявленіемъ поставилъ вопросъ нашей партіи ясно и недвусмысленно“.

Сеж зовсімъ ясно і недвозначно! Самі признають, що они хитрили передъ правительствомъ, себ то обманювали его, так само як в консолідації обманювали народовців а тепер ось як висловлюють ся про сі консолідаційні змаганя:

„Насъ убаюкивала мысль о нашемъ долгѣ солидарности съ другими лже-русскими партіями. Сепаратистическія стремленія росли, а мы видѣли въ томъ вскрѣпленіе русскаго движенія, слѣдовательно и нашего. Всякія наши разочарованія, наши потери не были въ состояніи насъ убѣдить во вредности для насъ такого союза. Только въ истекающемъ году мы должны были чувствительнымъ образомъ убѣдиться, какъ ужаснымъ врагомъ былъ для насъ нашъ союзникъ, который единственно промышлялъ надъ тѣмъ, чтобы насъ уничтожить. Первый разъ наше общество пришло послѣ чувствительного удара при послѣднихъ парламентскихъ выборахъ къ полному сознанию, что самымъ большимъ и опаснѣйшимъ врагомъ русскаго народа есть сепаратистическое движеніе и рѣшило разъ на-всегда порвать всякія зношенія съ дотеперешнимъ своимъ союзникомъ“.

Тепер отже все змаганє нашихъ галицкихъ втворенихъ Марковымъ москалів є скріпленє московскої пропаганди між інтелігенцією, молодіжю, селянствомъ і міщанствомъ і омосковченє товариствъ як „Гал. Рус. Матица“, „Нар. Дім“ і т. п.

• Приготовленіями къ організації и къ переустройству нашихъ учреждений

закінчується 1907 годъ для русско-народной паріи“.

Одначе даремні змаганя втвореня штучного москалів в Австрії або гальванізована мерця!

(Конецъ буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Задуманє коаліційнимъ міністерствомъ заостренє регуляміну для угорского сойму зустрінуло ся з великимъ опоромъ навіть середъ независимців. Угорскіє людовці лише тоді згодились на зміну регуляміну, наколибъ рівночасно такожъ була предложена в и б о р ч а реформа.

Вісти про заведенє плюральности в виборчій реформі удержують ся, а на той случай, колибъ се дійсно справдилось, постановили угорскіє соціалдемократичні організації устроїти в цілій Угорщині за гальний політичний страйк.

Тимчасомъ в угорскімъ соймі панує велика обструкція проти предлоги про побір новобранцівъ. Очевидно змагають независимці до вимушеня новихъ національнихъ уступокъ у військовій області.

«Budapesti Hirlap» домагає ся зовсімъ рішучо знесеня угорского закона про народности і пише між иншими: „Зближає ся виборча реформа. Надходить час, коли в межі угорскої конституції будуть впушені маси чужихъ (?) живел. Они є чужі своєю мовою, почуваннями і змаганнями. Для того законъ про народности має велику вагу. Доси було зле, теперъ буде ще грізнійше. В Угорщині Мадяри мають лише в 28 комітатахъ (на 63) абсолютну більшість (але й се після урядової малярскої статистики!). Румуни мають більшість в 11, Словаки в 9, Німці в однімъ (про Русинів *Bud. Hirlap* навіть не згадує!), а в деякихъ комітатахъ они такі численні, що мають велику більшість“.

Неможна отже дальше дозволити, щоби інші народности мали школи ріжноязичні. Урядникъ, комітат, школа повинні бути малярскі. Особнякъ може бути немалярскій (яка великодушність!) Мадярска народність стояла в теперешнихъ часахъ боротьби на законній дорозі. Знесімъ законъ про народности, наколи не хочемо, щоби вороги малярскої держави в своїй кертійній роботі опирали ся на законнихъ підвалинахъ...“

Колибъ і у Відні не хотіли, щоби кертійна робота малярска стояла на «законній дорозі», тоді малярска бута не була би така велика.

Заграниця.

Цареві Миколі, що належить мабуть до найчутливішихъ людей, якимъ вложено тягаръ корони, не сприяє якоєсь щастє. В своїй державі має безнастанну ворохобню, а за границею трудности з давними і з новими приятелями. Союзъ з Францією перестав уже бути житєвою потребою для Росії, котра вимагає скорого успокоєня і мира з сусідами і потребує конечно помочи політичнихъ союзниківъ. Президентъ французскої республіки хоче літомъ зустрінути ся з царемъ, щоби вторішній его стрічі з німецькимъ цїсаремъ протиставити французско-російську маніфестацію. Президентъ Фаліє бажає в червці прибути до Росії, а появу президента республіки вважають тамъ вельми зловіщою якразъ в хвилі внутрішньої ворохобні. Царъ хоче зновъ відвідати італійского короля в Римі. Спершу бажавъ царъ зустрінути ся з

королемъ на кораблі, але коли король домагавъ ся приїзду до Риму, царъ наконецъ й на се згодивъ ся. Одначе соціалісти перебили сей замір і заповіли на такий приїздъ царя велику демонстрацію, щоби царя відстрашити. Принятимъ звичаємъ мала би і мійска репрезентація повітати гостя, а міжъ єї членами находять ся крайні живла. Правительство думає однак, що дало би ся запобігти такій демонстрації, але се довело би до інтерпеляції в парламенті. Імовірно правительство було би раде, щоби заповіджений приїздъ відкликано і тимъ самимъ усунено всякіє немилі можливости.

В справі реформи шкіл середних.

(Уваги і домаганя з кругівъ учит. серед. шкіл)

(Дальше).

Наука німецької мови є в нашій державі доконечною, тому повиненъ її ученикъ середної школи вивчитись о стільки, щоби володѣв нею в слові і в письмі. Підручники науки тої мови з виїмкою підручниківъ двохъ найнижшихъ класівъ є добрі. Годилось би, щоби усі підручники а такожъ в І і II кл. мали богато уступівъ вишукуючихъ, були переплітані ідеально гарними поезіями (особенно належало би узгляднати балади Шіллера). Хотяй пляни науки німецького у висшій гімназії є знамениті (твори читають ся в цілости з обясненемъ практичнимъ вимогівъ драматичної штуки і т. д., біографії подають ся лишъ найзнаменитшихъ героївъ письменства), то мимо сего ученикъ опустивши ненімецьку середню школу, не зможе навіть листу німецького написати, не говорячи о якимъ елябораті або плавній конверзації. Щоби ту мову опанувати, належало би ще оден предметъ іменно науку природи учити в німецькій мові. Язикъ викладовий на тімъ не стратить, а назви рости, звїрятъ, мінералівъ і пр. подав би підручникъ науки природи побіч німецького тексту такожъ в викладовій мові.

Описуючи звїрята, рослини, мінерали і т. д. німецькою мовою, опанує ученикъ німецьку мову цілковито навіть тоді, якби години мови німецької в цілій гімназії о одну зредуковано.

Середна школа повинна узглядняти більше науку хемії, котра в останнихъ часахъ незвичайно розвинула ся. Очевидно, що се повинно діяти ся експериментальною дорогою і мати на згляді практичне приновленє єї в житю. Сю ціль повинна мати такожъ наука геометрії і математики, котра повинна бути улєкшеною скороченемъ доказівъ.

В науці географії належало би узгляднати більше торговельну географію а з астрономічної вказати практично літними вечерами важнійші констеляції на небі та показати, якъ обчисляє ся віддаленє землі від сонця і т. д. Точне знанє землеписи, родинного краю повинно бути вимаганнямъ а декотрі околиці належало б звиджувати прогульковимъ способомъ.

Всі такъ звані «сліпі» карти і гльоби, які лишє утрудняють безъ ніякої користи науку, повинні разъ на все бути з доброї школи усунені.

Що до історії, то в низшихъ класахъ може бути задержаний дотеперішній плян і спосібъ сеї науки. У висшій гімназії треба узглядняти широко історію красивихъ штукъ і подавати бодай короткі житєписи тихъ людей, котрі в мирній дорозі і працею стали свѣтителами те двигателями культури. Що до хронології то тільки найважнійші «дати» повиненъ ученикъ точно знати, бо безъ хронології не виробить собі понятя простору і часу а відтакъ і бистрого погляду на складъ ріжнихъ

подій. Історія рідного краю повинна бути частиною всесвітної, хочби на некористь тої послідної. Для нас важнішою подією є пр. крещенє Руси, відданє доньки Ярослава Мудрого за французского королевича, відвіданє Оттоном Гнєзна чим пр. точне справозданє зі всіх походів Рудобородого Фридриха до Італії. Історія краєва яко одногодинна «пляга» учителя і ученика в полудневій або 6-ій годині рано повинна бути знесеня а весь матеріал повинен бути внесений до всесвітної ради, котра і тепер має багато анальоґічних уступів з краєвої історії.

Пропедевтика недоконечна а в других державах навіть знесено її або обмежено. За те психолоґія повинна преподавати ся основно спеціальними учителями. Сеж невичерпана скарбона людської «псіхе».

Лишає ся вкінці викладовий язик. Вивченє его се важна річ. Тож граматика не розвиває мови, бо ся сама в народі як могучий мотор двигав ся вперед, втворює нові слова, понятя відповідні новим условинам життя і ще то все таки маємо доволі язикових нюансів, для котрих одна, але більша граматика, з котрої в міру дальшого образования ученик щораз обширніше студював би, було би тим дорогосказом. «Розширцельованє» граматичного матеріалу в осібну для кождої кляси книжочку, до нічого не допращує. Уступи в читанках повинні мати передовсім виховуючий і глибоко етичний елемент, котрий би з ученика робив чоловіка а не людину «нагнибду». Ексклюзивні, еґоїстичні і вузконаціональні уступи не повинні тут мати місця, бо я волів би мати радше описи нашої гарної природи, пам'ятників старини чим річи, які учать зарозумілості і близорукости. В висшій гімназії повинна наука викладової мови іти тою дорогою і методом, якою подає ся німецька мова. Наука рисунків повинна бути обовязковою для всіх учеників низшої гімназії в 4 годинах кожного разу по 2 години безпереривно. Для висшої гімназії надобовязково в двох відділах по 2 години тижнево пр. в неділю по екзорті. Рисунки се доконечний предмет для образования. Без того чоловік не відчує правдивої краси в штуці. Навіть повішене образа на стіні вимагає знаня гарної пропорції і естетичного смаку. Впрочім для ученика, котрий учить ся рисунків, наука начеркової геометрії (Darstellende Geometrie) є річею незвичайно легкою і для такого ученика стоять технічні студії і вибір їх до вподоби.

(Конець буде).

Листи д-ра Ом. Огоновського до П. Куліша

в літах 1889—91.

Подав

Кирило Студинський.

IV.

Львів, 13 (25) IX. 1889.

Високоповажаний Добродію!

Простіть ласкаво, що я на Ваше останнє письмо досіль нічого не відписував. В тім бо часі, коли воно наспіло до Львова, жив я на селі, і відтак Ваш лист тинявся від одного повіту до другого, позаяк я бував в різних місцях. Відтак я був у Відні і аж тепер спромігся я на се письмо, в котрому дякую Вам навперед за Ваш труд в списуванні важних заміток про свої літературні праці і про життя Марка Вовчка. Спасибіг, велике спасибіг Вам за ті цінні записки!

На Ваші питання відповідаю Вам ось-що:

1. Наші крилошане суть або нековаті (coelibes), або вдівці. Вони зовуться грем'яльниками (gremiales), бо живуть при Соборі митрополічм.

Суть еще крилошане почетні (нопогагі), котрі можуть бути і жонатими. Вони живуть по-найбільше на провінції, будучи парохами в городах або по селах.

2. В митрополита немає чернечого штату. Черці живуть у Львові в монастирі св. Онуфрія. Одначе на основі рішення собору Замойского митрополит або єпископ має бути черцем, та тільки в наслідок диспензи папської може й світський чоловік бути архієреєм.

3. При св. Юрі не живуть черці. Всі священники суть люде світські. «Предсідателем» консисторії є митрополит (або єпископ). Консисторію творять «совітники і референти». Совітниками-ж і референтами суть крилошане і інші священники, приміром доктори богословія, префекти семінарії, професори гімназії. Між грем'яльниками крилошанами (каноніками) визначаються «пратати» (praelati); именно прататів в капітулі Львівській є чотири, а крилотан грем'яльних — п'ять.

Поручається дружній Вашій пам'яті ширий Ваш прихильник
Омельян Огоновський.

Львів, Подвальє, ч. 9.

P. S. ad 1. Вдівці-крилошане можуть жити з дітьми своїми (отже і з дочками) при св. Юрі.

Ще смію Вас запитатись ось про що:

1. Які були причини Вашої «отставки» від служби Вашої в Польщі (в 60-х роках?) В котрім році Ви пішли в відставку і яка була Ваша остання служба?

2. Чи Ви писали дещо із «Отривокъ» із автобіографії Василя П. Білокопытчика («Основа» 1861?) Петровъ каже (стор. 270), що Ви отчастія і ті «Отривки» писали. (Чи Білокопытченко=Номіс=Симонов?)

V.

Львів, 11. XII. 1889.

Високоповажаний Добродію!

Прійміть сердечне Спасибіг за те, що Ви зволіли мені подати цінні вістки історично-літературні про себе, про Ваше ВП. подружжє і про Марка Вовчка. Важа житєпись враз з оцінкою літературної Вашої діяльності займає в моїй літературі вісім аркушів. Я поставив Вас стовпом в сьвятині просвітняго життя нашого¹⁾.

Тепер прошу Вас уклінно, зволіть міні відвісти на сі питання:

1. Де й котрого року надруковано повісті Марка Вовчка: «Глухой городокъ», «Тюлевая баба», «Лемерівна» і «Пройдисвітъ». Про сі повісті згадує Петров у своїм Очерку історії укр. літератури, ба й наводить їх зміст, а се каже, де надруковано ті 4 оповідання. Мені вони не звістні. Зволіть про те мене оповістити: а) чи се оповідання українські, чи може списано їх в мові московській? б) де й котрого року їх надруковано? чи окремо, чи може в яким журналі? Як окремо, то хотів бим знати, який формат видання (8° чи 12°) і кілька сторін обіймає поодинокє оповідання? Як же надруковано ті повісті в яким журналі, то хотів би я дізнатись, де? котрого року? и на котрих сторонах? — Як надруковано їх окремо (по-українськи), то зробили-б Ви міні велику прислугу, як би схотіли прислати на короткий час ті повістки.

2. Котрого року видали Ви вперше «Народні оповідання» Марка Вовчка? чи 1857? і який формат сего видання та кілька всіх сторін? Чи є в кінці «словарь», так як в другім виданню? кілька сторін словаря?

3. Чи немає у Вас яких напечатаних поезій Тараса Шевченка? Котрі стихотвори в Прагскім виданню по Вашому суді суть неавтенчичні. Товариство Шевченка хоче зладити нове повне видання Кобзаря і поручило мені редакцію. Коли-б Ви схотіли мені подати які недруковані поезії, або вказали мені, котрі поезії не суть Шевченкові, то я в переднім слові спімнув би про Вашу поміч.

¹⁾ Се я не черкала. Сі слова писані рукою Ганни Барвінок.

²⁾ На боці листу написав Куліш: межовъ.

С правдивим поважанем для й для Вашого ВП. подружжя остаюся

ширим Вашим прихильником

Омельян Огоновський

Подвальє, 9.

Ожидаю ласкавої Вашої відповіді (найпаче про ті повісті Вовчка) в сих днях.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Татіани; римо-кат.: Навєрн. Павла ап. — В неділю: руско-кат.: Тимотея; римо-кат.: Бонавентури.

— **Мнимих спадкоємців гетьмана Полуботка** жде сумна несподіванка. Недавно тому появила ся була в російских газетах оповістка якогось Рубця, ніби то професора петербурскої консерваторії, котру повторили також і галицькі часописи. Той професор звивав всіх свояків колишнього гетьмана України Полуботка, щоби они дня 28. с. м. явили ся в містї Стародубі, чернигівської губернії в Росії. Після тої оповістки мав померший перед 200 роками гетьман України зложити в англійскім банку якусь суму грошей, котра нароста тепер з процентами до 800 мільонів рублів (майже два мільярди корон). Записи і докази мають знаходити ся ніби то в руках якоїсь родини «Миклашевских» а їх не можна було скорше оголосити, бо на случай скоршого пошукування тої суми могла би ціла спадщина принасти на власність банку. Таку чутку розпустили були деякі російські газети і знайшли ся люди, навіть у Львові, котрі повірили тому і вибрали ся, як зачуваємо, вчера в дорогу до Стародуба. Загалом мало зголосити ся до спадщини 40 родив а 200 душ, між иншими також, як доносить «Gaz. Kaliska», якийсь дозорець шпиталю в Турку, котрий має бути потомком в простій лінії по рідній донці Полуботка, а котрому з того титулу припало би около 5 мільонів рублів. Тимчасом в ч. 10.280 «Біржев. Ведомостей» оголошено тепер лист якоїсь пані Козловської, з котрого показує ся, що консулят російський в Лондоні у відозві з дня 14. січня с. р. подав до відома, що о згаданій спадщині не знають нічого ані в державних ані в приватних банках в Англії і що є то лиш т. зв. дневникарска «качка», котра вже кілька разів повтаряла ся в газетах. — До Стародуба мало вчера виїхати зі Львова 5 осіб, а зпід Камінки струм. 6 осіб з родини Салагубів.

— **Реорганізація духовних шкіл в Росії.** Шкільний синодский комітет подав до особливого «присутствія» проект реорганізації духовних шкіл: початкових церковно-парафіяльних, духовних повітових та духовних семінарий. «Н. День» повідомляє, що питанє про сю реформу виникло ще за оберпрокураторства князя Оболенського, але до сего часу не обмірковувалось, бо більшість членів синода була тої думки, що не можна заводити з програму духовних шкіл та семінарий деякі сьвітські науки, як обовязкові, німецьку й французьку мову. Тепер є думка включити сі науки. Поруч з сим буде обміркованє питанє про те, чи слід зобовязувати семінаристів, яким настало 18 років, жити в інтернатах.

— **Ріжні вісти.** Англійський банк знижив процентову стопу з 5% на 4%, а французський банк з 3½% на 3%. — Budapesti Hirlap доносить, що працьодавці на Угорщині надіючи ся загального робітничого страйку, заздалегідь приготували ся на той випадок. — В Калябрії дало ся відчути вчера рано сильне землетрясенє, але шкоди не наробило. — Страйк учеників академії красних штук в Кракові скінчив ся, бо президія міста прихилила ся до жадань учеників.

— **Герард про Фінляндію.** «Гол. М.» посилав свого співробітника в Гельсінґфорс до Герарда розпитатись про сучасне становище Фінляндії. Н. Герард казав: «Що до руху, який йде тепер серед людности фінляндської, то викли-

каний він, безперечно, призначенем генерала Зейна на посаду помічника генерал-губернатора. Впливові кола фінляндського громадянства вважають сей захід за поворот правильності до тих порядків, які були в Фінляндії до 22. жовтня 1905 року. Але для такого міркування нема ніяких причин. Зейн справді був директором канцелярії генерал-губернатора за Бобрікова, Оболенського та за мене, але тоді він не міг кермувати політикою, Со не мав сили. Видима річ, що громадянство помилує ся. Неспокій Фінляндців дуже легко зрозуміти: через перебуте недавно, вони дуже турбують ся від усякої переміни в адміністративних сферах, бо боять ся стратити здобуті права. Треба по змозі шанувати ці почуття народні, бо вони самі по собі нічим не шкодять. Звичайно кажуть, що фінляндський настрій сполучений з революцією в Росії. Справді, до 22. грудня 1905 року була в деякій мірі солідарність між народним рухом у Фінляндії та російським визвольним рухом (хоч ніяких певних доказів нема); але от швидко два роки, як сих зв'язків зовсім не помітно.

Недорід в Росії. З приводу недороду в Росії, завідуючий продовольчою справою прислав телеграму ось якого змісту київській вишій адміністрації: Маючи від міністерства відомості про негарне становище озимини, прошу повідомити, скільки десятин треба буде пересівати на весні й чи спроможе ся зробити се сама людність; в противнім разі, чи зможуть задовольнити зернову на пересівні потребу місцеві продовольчі капітали та запаси, а чи доведе ся позичати з загального на цілу державу капіталу й скількиж саме. Відомості сі в думка подати телеграфом не пізнійш як 24. січня, бо потім держ. дума їх не буде розглядати.

Оповіді.

— Дальший репертуар руского театру в Коломиї. (Саля Каси шадничої. Початок 7 1/2 вечером. Білети продає „Народна Торговля“ а від год. 5. вечером в день представлення каса театру).

В суботу дня 25. с. м. „Жидівка вихрестка“ народний образ в 5 діях зі співаним і танцями Тогобочного.

В неділю дня 26. с. м. по полудні о 3. годині по звичених цінах „Маруся Богуславка“ історична драма зі співаним і танцями в 5 діях М. Старицького. — Вечером о 7 1/2 годині „Дванацять дочок на відданю“ народна комедія в 3 діях зі співаним і танцями М. Кропивницького.

Ві втерок дня 28. с. м. послідне представлене „Серед бурі“ історична драма зі співаним в 5 діях Б. Грінченка.

— Іменована і перенесена. Крава рада шк. іменувала суплентами в гімназіях: Дмитра Греголіньського в руск. гімн. в Коломиї, Каз. Таля і Меч. Слобудзького в польській гімн. в Коломиї, Теодора Закалату в Бережанах, Ант. Ульяновського в рус. гімн. в Тернополі і Тад. Менкиша в Сяноці; — перенесла гімн. суплентів: Ом. Барана з рус. гімн. в Станиславів до рускої гімн. в Коломиї, Каз. Кошика зі Львова до І. польск. гімн. в Станиславів, Ром. Моланду зі Львова до ІІ польск. гімн. в Станиславів, Каз. Микусінського з Бучача до ІV гімн. у Львові, Йону Зильбершляга з рус. гімн. в Перемишлі до Бучача, Стан. Мавського з польск. гімн. в Коломиї до ІV. у Львові, Генр. Гірша з польск. гімн. в Коломиї до ІІ польск. гімн. в Станиславів, Йо. йфа Насельського з рус. гімн. в Коломиї до Бережан, Ів. Лебіщак з Бережан до руск. гімн. в Коломиї, Ом. Урїха з І польск. гімн. в Станиславів до VI гімн. у Львові і Едм. Волянського з ІІ реальн. шк. у Львові до реальн. шк. в Ярославі.

— З Тов-а св. Ап. Петра. Маємо честь запросити П. Т. Членів т-ва заповомогти убогих гр.-к. церков ім. св. Ап. Петра на звичайні заг. збори, які відбудуть ся дня 30. с. м. о 10. год рано в гр.-к. дух. семінарії у Львові. На порядку денним: звіт уступаючого Виділу і касовий; розділ чистого доходу за 1907 р. на фонд корінний і на заповомогти церквам; вибір нового виділу і зміна статута. На слукай, если на тих зборах не буде вимаганого §. 14. до зміни статута комплекта з 60 членів, відбудуть ся тогоч дня о 3. год. по пол. другі збори, на котрих без огляду на число явливших ся членів важні ухвали повзяті бути мо-

гуть. За Виділ Тов-а св. Ап. Петра. Л. Туркевич, председатель, І. А. Давидович, секретар.

— Тов-о „Сокил“ в Бережанах уряджує дня, 2. лютого в салі „Наді“ о годині 7. вечером аматорську виставу історичного образу Шевченка-Кропивницького з музикою Лисенка „Невольник“. По представленю відбудуть ся танці. Ціни місьць: Крісло I ряд 1 К 50 с, II ряд 1 К, III-ряд. 60 с. Буфет у власнім заряді. Вступ на забаву лише за запрошеннями. По запрошеня можна зголошувати ся до д. Франца Коковського студ. прав, Бережани. — Комітет.

— Філія тов-а „Просвіта“ в Станиславіві запрошує отсим всіх членів тов-а „Просвіти“ на загальні збори, що відбудуть ся в суботу дня 1. лютого 1908 року в кімнатах тов-а Банк Зв'язковий при ул. Бельведерський ч. 5. о год. 4. по пол. з отсим порядком денним: 1) отворене заг. зборів головою товариства; 2) відчитанє протоколу з останних заг. зборів; 3) звіт касиєра тов-а; 4) звіт бібліотекаря; 5) звіт касиєра промислово-ремісничої бурси; 6) звіт контрольної комісії і уділене уступаючому виділові абсолютері; 7) вибір нового виділу; 8) внески і інтерпеляції членів За виділ: Др. Б. Янович голова. Александер Кокуль секретар.

Посмертні оповістки.

— Тит Наленч Гембіцький бувший драматичний артист руского народного театру і урядник „Дністра“ упокоїв ся у Львові дня 23. с. м. В. е. п!

Телеграми

з дня 24. січня.

Відень. Комісія заграничних справ австрійської делегації збирає ся на засіданє дня 30. с. м. На тім засіданю міністер загр. справ бар. Еренталь виголосить програмову бесіду. Повне засіданє австр. делегації відбуде ся мабуть 8. лютого.

Берлін. З Тангера доносять, що Мулей Рашид здобув знова місто Сеттат, заняте недавно Французами. Під Сеттат побідили мароканські війська. Французи втратили 35 убитих і много ранених.

Петербург. В Царськім Селі увязнено багато осіб. Говорять про викритє заговору на царську родину.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 23. с. м.: В. Матвіяс, Карів; о. Юл. Борачок, Ілавче; М. Гібнер, Коломия; Соф. і М. Фуглевичі, Жовтанці; Мих. Черник, Якимчичі; о. В. Кончило, Дністрик дуб.; Теод. Воловик, Ульгувок; Вол. і М. Ярєми, Боршів; Гр. Ройванович, Яблонів; К. Коритко, Бурштин; Й. Скорик, Носів; Ів. Чагринський, Руда; Ф. Дороженко, Руда; о. Гр. Мороз, Бориня; Я. Борковский, Висоцько н.; р. Т. Серединський, Оров; В. Шваревич, Пеняки; К. Савицький Лани; Й. Сельський, Мельниця.

Особа середного віку, лагідного успосібленя, знаюча ся добре на господарстві сельским і домовим глядає місця до заряду дому у сьвященника вдівця Ласкаві зголошеня: Львів, ул. Ягайлонська ч. 11. п. Артимович. (1—3)

Colosseum

в пасажі Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. січня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Працюйте і шадіть.

Владки ощадности на 4% приймає
Товариство взаємного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем) можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6% за інтабуляцією; на кошти покритя дахівками на 5%. Силату розкладає ся до 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних вносить гата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 коп. 08 сот. від кожних 100 коп. позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ получити пози ки під догідними услівями. Членами можуть бути тільки члени обеапечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 37,275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

Вкладки	2,561,541.81 К.
Позички уділені	2,512,635.62 К.
Уділи членські	193,659.52 К.
Цінні папери	138,534.20 К.
Фонд резервний і инші	37,338.07 К.
Льоканиї	267,364.04 К.

Купуйте землю при парцеляціях!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацию

- 4% листи гіпотечні
 - 4 1/2% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміювані
 - 4% листи Товариства кредитового земського
 - 4 1/2% листи Банку кравового
 - 4% листи Банку кравового
 - 5% облігації комунальні Банку кравового
 - 4% позичку краву
 - 4% облігації пропінацийні і вселякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі денним.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Яшєва	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустьомит	7:29	11:0	3:51	9:40	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:4†	4:50	9:20
Брухович	10:05†	—	3:2	5:30	9:35†
Зімної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Яшєва	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:28	6:25	11:30
Пустьомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:5†
Любіня	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34†
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зімної води	3:45	8:40	4:15	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені † — в неділі і сьвята від 26/8 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

